

**Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій**

**Силабус курсу
«Соціологія»**

Обсяг:	3 кредити ЄКТС / 90 годин
Семестр, Рік	3 семестр, II рік
Дні, Час, Місце:	за розкладом (офлайн - Французький б-р, 24/26, онлайн-платформа zoom)
Викладачі	Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій
Контактний тел.	+30984925723
Е-mail:	nikadevichya@gmail.com
Робоче місце	кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій
Консультації	Онлайн-консультації, платформа zoom, Офлайн - Французький б-р, 24/26, каб. 40, щотижнево за розкладом.

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. Інші види комунікації: консультація за розкладом, месенджери, e-mail викладача.

e-mail: nikadevichya@gmail.com

Telegram, Viber: +380984925723

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є розвиток і базові категорії науки соціології, і надає майбутнім фахівцям-природничникам необхідні їм аспекти соціологічного знання.

Пререквізити курсу – курс «Соціологія» може викладатися на підставі базових знань, отриманих в результаті загальної середньої освіти, а також на підставі знань, отриманих у курсах «Актуальні питання історії та культури України», «Основи суспільної географії» та ін.

Місце дисципліни в освітній програмі: вибіркова дисципліна.

Мета долучити студентів-географів до основ теоретико-соціологічних знань і вмінь користуватися даними емпіричних соціологічних досліджень для розуміння соціальних процесів у суспільстві з урахуванням впливу на них, в тому числі і соціальних аспектів життя.

Завдання дисципліни:

- Формування уявлень про генезис розвитку соціологічних ідей та історичних передумов інституціоналізації соціологічної науки;
- Вивчення основного категоріального апарату соціологічної науки міждисциплінарного рівня;
- Ознайомлення з основними соціологічними теоріями, які утворювались, в тому числі і в зв'язку з політичними подіями у світі;
- Вивчення основ галузевої соціології;
- Оволодіння вміннями використовувати емпіричні соціологічні дані.

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- генезис розвитку соціологічних ідей та історичних передумов інституціоналізації соціологічної науки;
- основи категоріального апарату соціологічної науки міждисциплінарного рівня;
- основні соціологічні теорії, які утворювались, в тому числі і в зв'язку з політичними подіями у світі;

вміти:

- використовувати емпіричні соціологічні дані;
- реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства,
- застосовувати знання соціальної організації суспільства у професійній діяльності,
- усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (18 год.) та практичних занять (12 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год).

Навчальний процес з дисципліни «Соціологія» здійснюється в таких формах:

1. Словесні (лекції; пояснення, бесіди).

2. Наочні (ілюстрування; демонстрування PowerPoint; самостійне спостереження). Для ілюстрації використовуються інтернет-ресурси, слайди і таблиці, інші графічні матеріали, комп'ютерна техніка тощо.

3. Практичні і теоретичні заняття.

4. Методи виконавчого, репродуктивного та пошукового навчання при виконанні самостійної роботи.

5. Індивідуальні та групові консультації.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціологія як наука у системі соціогуманітарного знання

Тема 1. Історія становлення та розвитку соціології

Тема 2. Основні етапи історії соціологічної думки

Тема 3. Прагматизм в американській соціології і феноменологічний напрямок в Європі.

Змістовий модуль 2. Соціальна організація суспільства в соціологічному вивченні

Тема 4. Генезис соціальної структури суспільства.

Тема 5. Соціальна структура сучасного суспільства.

Тема 6. Галузеві соціології та соціологія політики.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аблов А. Ф. Загальна соціологія : конспект лекцій. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Гіденс Ентоні. Соціологія: Пер. з англ. Київ. Бібліотека українських підручників 2010 – 2020. <https://westudents.com.ua/knigi/567-sotsologiya-gdens-enton.html>
3. Даймонд Дж. Чому одні суспільства занепадають, а інші успішно розвиваються : Пер. з англ. К. : Вид. група КМ-БУКС, 2019. 688 с.
4. Зінчина О.Б., Клименко Г.Т., Кудрявцев О.Ю. Курс лекцій з дисципліни «Соціологія» (для студентів усіх курсів усіх напрямів підготовки та форм навчання). Харків: ХНУМГ, 2015. С. 29 – 52.
5. Кузьменко Т.М. Соціологія: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2010. 320 с.
6. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. Підручник. Київ, видавничий дім «Києво-Могилянської академії». 2017. 315 с.
7. Соціологія: Загальна теорія та методологія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : підручник : рекомендовано МОН

України. 4-те вид., випр. за ред. В. М. Пічі. Львів: Новий Світ 2000, 2013. 296 с.

Додаткова:

1. Вербець В.В. Соціологія: Курс лекцій: Рекомендовано МОН України. К.: Кондор, 2009. 550 с.
2. Гудзеляк І. І., Котик Л. І., Ванда І. В. Соціологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.040104 – Географія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 95 с.
3. Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації: Навчальний посібник. Львів: „Магнолія 2006”, 2009. 328 с.
4. Нестуля О. О., Нестуля С. І. Соціологія: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
5. Павличенко П. П., Литвиненко Д. А. Соціологія: Навч. посібник. К.: Лібра, 2000.
6. Соціологія: Навч. посібник : Рекомендовано МОН України Є.В. Сірий. 3-тє вид., випр. та доповн. К.: Атіка, 2009. 492 с.
7. Соціологія: Підручник : Рекомендовано МОН України Авт. кол.: В.І. Волович та ін. 6-те вид., переробл. і доповн. К.: ЦУЛ, 2009. 809с.
8. Ritzer G. Modern Sociological Theory. Fifth edition. McGraw-Hill, 2002.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. <https://niss.gov.ua/>
3. Київський міжнародний інститут соціології. Офіційний сайт. URL: <http://kiis.com.ua>
4. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. Офіційний сайт. URL: <http://www.uisr.org.ua>
5. SOCIS. Центр соціальних та маркетингових досліджень. Офіційний сайт. URL: <http://www.socis.kiev.ua>
6. Фонд «Демократичні ініціативи». Офіційний сайт. URL: <http://dif.org.ua>
7. Матеріали офіційного сайту Державної статистичної служби. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Матеріали офіційного сайту Головного управління статистики в Одеській області. URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>
9. Соціологічні дослідження - Вивчення громадської думки. <https://www.4service.group/>
10. Портал Соціологічної асоціації України. Матеріали офіційного сайту САУ. URL: <https://sau.in.ua/>
11. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім.І.І. Мечникова. Офіційний сайт <http://lib.onu.edu.ua/>

12. Засоби масової інформації: види та функції. URL: <http://www.politologia-rdgu.rv.ua/images/school/t11.pdf>.
13. Міжуніверситетський Консорціум Політичних і Соціальних Досліджень (ICPSR): <https://www.icpsr.umich.edu/web/pages/ICPSR/index.html>
14. Національний банк досліджень: <https://ukraine.survey-archive.com/data#user-research>
15. ІМІ (Інститут масової інформації) <https://imi.org.ua/about>
16. Центр "Соціальний моніторинг" <https://www.facebook.com/UCER.org.ua/videos/3603903016336362/>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю:

Поточний контроль здійснюється наступними методами:

- опитування за програмним матеріалом, який викладається на лекціях;
- обговорення дискусійних питань, що розглядаються на семінарських заняттях;
- відпрацювання практичних навичок;
- оцінювання виконання самостійної роботи;

Форма підсумкового контролю – залік. Загальна підсумкова оцінка (сума балів) складається з оцінок поточного контролю:

- результатів навчання впродовж семестру максимально 8 балів опитування (відповіді на запитання впродовж семінарських);
- оцінки результатів навчання - оцінюються знання, які виявив здобувач при роботі на семінарських заняттях максимально 40 балів;
- оцінки результатів навчання при проведенні контрольних робіт під час модульного підсумкового контролю максимально 32 бали;
- оцінки при виконанні самостійної /індивідуальної роботи максимально 20 балів.

Самостійна робота здобувачів: Робота здобувачів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення.

Контроль самостійної роботи: удосконалення знань та умінь в процесі участі в дискусіях за темами самостійної роботи під час занять. Самостійна робота контролюється у вигляді перевірки підготовки до лекцій і семінарських занять. Питання з тем, які відведені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Контрольні опитування здійснюються в аудиторії, у разі відсутності або низького результату перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. У разі недотримання політики щодо дедлайнів та перескладання контрольні заходи вважаються не зданими.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова \(polozhennya-antiplagiat2021.pdf \(onu.edu.ua\) \)](#).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ \(poloz-org-osvitprocess_2022.pdf \(onu.edu.ua\) \)](#).